

hó alatt az épület tető alá jutott. Csinos, ó-görög homlokzatú, zsindeletetős, 400 személy befogadására alkalmas színház volt, tetején kis torony, tornáca felett óra. Bejáratával a Balaton felé fordult. Fülöp József lelkes munkáján kívül benne volt az épületben a »helikoni gróf« fiának, Festetics Lászlónak (L. o.) hat szép jóni oszlopa, a fürdővendégek s a megyék több-ezer, buzgón összeadott váltóforintja, a tihanyi apátság húszezer téglája és a fedélhez szükséges gerendái, Kisjókai Szabó István révkomáromi kereskedő 6600 zsindeleje s végül benne volt a füredi jobbágy-ság ingyen vállalt száz ígás és ezer kézi napszáma; csak az állami kormányzatnak nem volt benne egy ezüst huszasa sem. Kisfaludy 1831 év július 3-ára tűzte ki a felavatás ünnepét. S ezen a napon a játékszín Komlóssy Ferenc társulata által meg is nyitattott. Társulata a füredi színház megnyitakor húsz tagból állott. A férfiak közt ott volt *Baranyi Péter*, *Földváry Vince*, *Hubenay Ferenc* és *Tóth István*, az »*Asszony személyek*« sorában pedig *Komlóssyné, Körösné* és a fő csillag, *Hivatal Anikó*, utóbb *Lendvay Márton* neje. Lendvay, valamint a régibb iskola feje: Pergő Celesztin, ebben az évadban sűrűn vendégszerepeltek Komlóssynál. A megnyitó előadáson Komlóssy mondta el a prólogust, melyet Kisfaludy írt erre az alkalomra. Ezután a »*Magyar hölgy*« c. vígjáték került színre, mely azonos *Karl Töpfer*: »*Schein und Sein*« c. művével. A nép erre az előadásra ingyen mehetett, másnap megismételték az előadást a nemesség számára, ők azonban fizették a belépti díjat. A színház homlokzatán ezen szavak díszlegetek: »*Hazafiság a nemzetiségnek!*« Később új színház építése körül buzgólkodtak a hazafiak, 1834-ben a *Regélő* azonban azt írja, hogy még nem kész. 1839-ben ugyancsak a *Regélő* (41. számban) már hozza a régi színház látképét Erdős János színész rajzában. A negyvenes évek elején felmerül egy szellősebb színikör építésének kívánsága. A fürdőzők belátták — írja a *Hazánk* és a *Külföld*-ben *Roboz István* —, hogy itt a szabad lég a legnagyobb kincs; az elzárt színházban pedig nyár derekán kiállhatatlan volt a melegség. 1845-ben gróf *Zichy Ödön* elnöklése alatt a fürdőtelepen ta-

nácsokmány volt és elhatározták az aréna felállítását; költségeire nyomban alá is iratott 500 pf. Ekkor nyújtott tehát a balatonfüredi vendégsereg másodizben segítőeszközt színészetünknek. De a színjátszóknak is élt még a régi hagyomány: az építőanyagot maguk kubikolták a parkban kijelölt térségre. 1846-ban már állt a kőfállal kerített, nyitott színikör. Lakószobája csak kettő volt; az igazgató és a primadonna számára. (Akkoriban *Latabár Endre* — a ma is működő színészdinasztia alapítója — állt a társulat élén). A kisebb szerepek játszója a színpad deszkázata alatt tanyáztak, a főbb tagok részint *Füred* és *Arács* községben, részint egy nagy szőlő elhagyott kastélyában kaptak szállást. Az előadások itt d. u. 4 óra-
kor tartattak; hatkor a zenekarnak már a sétatéren kellett játszania. Egészben az új színikör nem igen felelt meg a várakozásnak, kivált az eső meg zivatar bénította meg sűrűn a födetlen színház munkáját. Azért a közönség sem kedvelte meg mindjárt — még a »nemzet bárójá«-nak, az örökifjú Bizainak nógatasára sem — s egyelőre visszavonult az állandó színház zárt falai közé, míg az arénában legfeljebb kötél-táncosok és kócrágók mulattatták az alsóbb néposztályt. 1846-ban *Hétfényi József* győri társulata váltotta fel *Latabárékat*. Nála játszott *Tóth József*, a nagy jellemszínész s utóbb a Nemzeti Színház második generációjának egyik kiválósága. 1847-ben látogatta meg a fürdőhelyet *István főherceg*, Magyarország akkori helytartója, később nádora. S azután jöttek a szabadságharc évei. Ezekben az időkben nem volt Füreden színészet. 1854-ben itt játszik *Molnár György* is. Itt vendégszerepelt *Jókainé, Komlóssy Ida, Bulyovszkyné*. A szomszédos Füred és Arács községekből parasztszekerekre jött a közönség az előadásokra, a karzatot terményekben és aprómarhákban fizették, amiről *Molnár György* a »*Világostól—Világosig*« c. munkájában emlékezik meg. A színházat 1860. szept. 10-én restaurálták, gróf *Zichy Manó* lelkes felhívására 1861. júl. 7-én *Molnár György* az ujonnan restaurált színikörben megkezdte előadásait. Ekkor egyúttal 12 szobát is építettek a színészek számára. A színpad 7 öl hosszú, 6 és fél öl széles, nézőtere 9